

JØDEFORFØLGELSE, 1933-39

Tekster til kapitel 9

TEKST 27

Forordning om jødeproblemet

Den følgende tekst er naziststyrets første officielle antijødiske forordning fra 28. marts 1933, vedtaget blot fire dage efter Be-myndigelseslovens ikrafttræden. Forordningen tog sigte på en ét-dags boykot af jødiske forretninger den 1. april 1933.

1. I samtlige lokale grupper og underorganisationer inden for NSDAP skal der straks dannes aktionskomiteer for den praktiske, planmæssige gennemførelse af boykotten af jødiske forretninger, jødiske varer, jødiske læger og jødiske sagførere. Aktionskomiteerne er ansvarlige for, at boykotten ikke rammer nogen uskyldige, men så meget mere de skyldige.

2. Aktionskomiteerne er ansvarlige for, at der ydes alle udlændinge uanset konfession, herkomst eller race størst mulig beskyttelse. Boykotten er en ren modværgeforanstaltning, der kun er rettet mod den tyske jødedom.

3. Aktionskomiteerne skal straks ved propaganda og oplysende arbejde gøre boykotten populær. Princip: Ingen tysker køber hos en jøde eller tager imod tilbud fra ham eller hans bagmænd. Boykotten skal være fuldstændig. Den skal støttes af folket og må ramme jødedommen på dens sårbarste punkt.

4. I tvivlstilfælde må man se bort fra at boykotte forretningerne, til man får nærmere anvisninger fra centralkomiteen i München. Formand for centralkomiteen er partikammerat Streicher.

5. Aktionskomiteerne må på det skarpeste overvåge, om aviserne tager del i oplysningsfelttoget mod den jødiske rædselskampagne i udlandet. Gør aviser det ikke eller kun i begrænset grad, må man sørge for, at de straks bliver fjernet fra ethvert hus, hvor der bor tyskere. Ingen tyskere og tyske forretninger bør annoncere i den slags aviser. De skal, skrevet som de er for jødiske racefæller, men ikke for det tyske folk, bringes i offentlig miskredit.

6. Aktionskomiteerne må i samarbejde med partiets bedriftscelleorganisationer iværksætte det propagandistiske oplysningsarbejde om de følger, den jødiske rædselskampagne kan få for tysk arbejde, og dermed for den tyske arbejder, på fabrikkerne, og må især oplyse arbejderne om nødvendigheden af den nationale boykot som en modværgeforanstaltning til beskyttelse af tysk arbejde.

7. Aktionskomiteerne skal nå helt ud til den mindste flække for i særlig grad at få ram på jødiske handelsmænd på landet. Det bør altid principielt understreges, at det drejer sig om en modværgeforanstaltning, som vi er blevet tvunget til.

8. Boykotten sætter ikke spredt ind, men ganske pludseligt; alle forberedelser må straks træffes med dette for øje. Der udsendes forordninger til SA og SS, så at de fra boykottens begyndelse kan være udkommanderet for at advare befolkningen mod at gå ind i jødiske forretninger. Boykottens start skal bekendtgøres ved plakater, gennem pressen og ved flyveblade m.v. Boykotten begynder på én gang lørdag den 1. april præcis kl. 10 om formiddagen. Den skal fortsættes, til en forordning fra partiledelsen byder at hæve den.

9. Aktionskomiteerne organiserer straks titusindvis af massemøder helt ud til den mindste landsby, hvor man kræver indført, at jøder kun må være beskæftiget i de enkelte fag i forhold til den del, de udgør af det tyske folketal. For at gøre aktionen mere effektiv skal kravet i første omgang indskrænkes til: a) frekventering af de tyske mellemskoler og de højere læreanstalter b) lægegerningen c) sagførerprofessionen.

10. Aktionskomiteerne har endvidere til opgave at påse, at enhver tysker, der på nogen måde er i kontakt med udlandet, benytter sin kontakt til i breve, telegrammer og telefonsamtaler at få fastslået, at det er sandt, at der hersker ro og orden i Tyskland, at det tyske folks inderligste ønske er at passe sit arbejde i fred og at leve i fred med omverdenen, og at det kun fører kampen mod den jødiske rædselskampagne som en ren modværgeforanstaltning.

11. Aktionskomiteerne er ansvarlige for, at hele kampen afvikles i fuldkommen ro med upåklagelig disciplin. Krum ikke et hår på nogen jødes hoved! Vi vil få bugt med denne kam-

pagne udelukkende ved de anførte forholdsreglers vægt og konsekvens. Det er mere end nogen sinde nødvendigt, at hele partiet som én mand i blind lydighed følger førerne.

Nationalsocialister, I har præsteret det mirakel i ét eneste angreb at løbe Novemberstaten (: nazisternes betegnelse for Weimarrepublikken) over ende. I vil løse denne næste opgave på samme måde. Den internationale verdensjødedom skal vide: Den nationale revolutions regering hænger ikke i et lufttomt rum, den repræsenterer det arbejdende tyske folk. Enhver, som angriber den, angriber Tyskland! Enhver, der bagtaler den, bagtaler nationen!. Enhver, der bekæmper den, har erklæret 65 millioner krig! Vi er færdige med de marxistiske agitatorer i Tyskland; de skal ikke tvinge os i knæ, selv om de nu fra udlandet fortsætter deres folkeforbryderiske forræderier. Nationalsocialister! På lørdag, når klokken slår 10, vil jødedommen erfare, hvem den har udæsket til kamp.

TEKST 28

En tysk skolepiges syn på jøderne

Gennem en systematisk opdragelse af unge i racespørgsmålet forsøgte nazisterne at gøre racehadet til en del af den tyske kultur. De tyske skoler blev oversvømmet af antisemitisk undervisningsmateriale og pseudovidenskabeligt oplysningslitteratur om racespørgsmålet. Følgende beskrivelse blev i januar 1935 bragt i ugebladet Der Stürmer, som blev udgivet af nazisten Julius Streicher. Indlægget er skrevet af skolepigen Erna Listing.

Kære Stürmer!

Gauleiter Streicher har fortalt os en masse om jøderne, så vi hader dem allesammen. I skolen har vi skrevet en stil om emnet: "Jøderne er vores ulykke". Jeg beder Dem venligst trykke min stil i Deres blad.

Jøderne er vores ulykke.

Desværre er der endnu den dag i dag mange, der siger: "Jøder er også skabt af Vorherre. Derfor skal man også respektere dem". Men vi svarer: "Skadedyr er også dyr, men dem udrydder vi nu alligevel".

Jøden er en bastard. Han har arvet noget fra arierne, asiaterne, negrene og mongolerne. Hos en bastard er det de dårlige sider, der dominerer. Det eneste gode ved jøden er hans hvide farve. På Sydhavsøerne har man følgende ord-sprog: "Den hvide kommer fra Gud, og den sorte kommer fra Gud. Men blandingen kommer fra Fanden". Jesus sagde engang til dem: "Jeres fader er ikke Gud, men Satan!" Jøderne har en ond lovebog, der hedder Talmud. I os ser jøderne kun dyr, og de behandler os derefter. De narrer vore penge og vore ejendele fra os med list. Allerede ved Karl af Frankens hof var det jøderne, der regerede. Derfor blev romerretten indført. Men den passede ikke på tyske bønder; det var heller ikke en lov for romerske agerdyrkere, men en lov for jødiske handlende. Jøderne havde bestemt også skylden for mordet på Karl af Franken.

Her i Gelsenkirchen har jøden Grüneburg solgt fordærvet kød til os. Det må han gerne efter sin egen lovebog. Jøderne har fået folk til at gøre oprør, og de har hidset dem op til krig. Rusland har de ført ud i elendighed. Her i Tyskland gav de penge til det kommunistiske parti, og de betalte folk for at få dem til at myrde andre. Vi stod ved

afgrundens rand. Men så kom Adolf Hitler, og nu er jøderne rejst udenlands, hvor de hidser andre nationer op imod os. Men vi tager ingen notits af dem, vi følger vores fører. Vi køber heller ikke hos jøder, for hver pfennig, vi giver dem, er med til at slå en af vore egne pårørende ihjel.

Heil Hitler!

TEKST 29

Rigsborgerloven

På partidagene i Nürnberg i 1935 vedtog partiet enstemmigt ved akklamation de såkaldte Nürnberglove. Nürnberglovene bestod af flere love. En af disse var Rigsborgerloven. Lovene blev senere enstemmigt vedtaget i rigsdagen.

Rigsdagen har enstemmigt vedtaget følgende lov, som hermed bekendtgøres:

1. Statsborger er enhver, som nyder godt af Det tyske Riges beskyttende fællesskab, og som af samme grund er særligt forpligtet over for dette.

2. Indfødsret erhverves efter forskrifterne i loven om statsborgerskab og indfødsret.

2.1. Rigsborger er kun den statsborger af tysk eller artsbeslægtet blod, som ved sin adfærd beviser, at han er indstillet på og egnet til trofast at tjene det tyske folk og rige.

2.2. Rigsborgerretten erhverves ved tildeling af rigsborgerbrevet.

3. Rigsborgeren er den eneste, der besidder fulde politiske rettigheder i henhold til lovene.

3.1. Indenrigsministeren udsteder i god forståelse med Førerens stedfortræder de rets- og forvaltningsforskrifter, som er påkrævede til lovens gennemførelse og supplerung.

TEKST 30

Lov til beskyttelse af det tyske blod og ære

En anden af de såkaldte Nürnberglove, var loven til beskyttelse af det tyske blod og ære. Med denne lov indskrænkede man jødernes muligheder for eksempelvis at indgå ægteskab med ikke-jøder.

Gennemtrængt af erkendelsen af, at det tyske blods renhed er en forudsætning for det tyske folks videre beståen, og besjælet af en urokkelig vilje til at sikre den tyske nation for al fremtid har rigsdagen enstemmigt vedtaget følgende lov, som hermed bekendtgøres.

§1. Indgåelse af ægteskab mellem jøder og statsborgere af tysk eller artsbeslægtet blod er forbudt. Ægteskaber, som er indgået på trods heraf, er ugyldige, også dersom de for at omgå denne lov er indgået i udlandet.

Søgsmål for ugyldighed kan udelukkende rejses af den offentlige anklager.

§2. Kønslig omgang uden for ægteskab mellem jøder og statsborgere af tysk eller artsbeslægtet blod er forbudt.

§3. Jøder må ikke i deres husholdning beskæftige kvindelige statsborgere af tysk eller artsbeslægtet blod under 45 år.

§4. Det er forbudt jøder at hejse rigs- og nationalflaget (: hagekorsflaget) og at bære rigets farver (: dvs sort, hvid, rød). Det er derimod tilladt dem at vise de jødiske farver. Udøvelse af denne ret står under statens beskyttelse.

§5. Den, der overtræder forbudet i §1, straffes med tughus.

Den mand, som overtræder forbudet i §2, straffes med fængsel eller tughus.

Den, der overtræder bestemmelserne i § 3 eller 4, straffes med fængsel i indtil ét år og bøde eller med en af disse straffe.

§6. Indenrigsministeren udsteder i forståelse med Førerens stedfortræder og justitsministeren de rets- og forvaltningsforskrifter, som er påkrævede til lovens gennemførelse og supplerung.

§7. Loven træder i kraft dagen efter offentliggørelsen, §3 dog først den 1. januar 1936.

TEKST 31

Hvad skal jøden med et klaver?

En væsentlig skærpelse af nazisternes jødepolitik fandt sted ved krystalnatten 9-10. november 1938, hvor det skønnes at 2.000 jødiske forretninger blev ødelagt, cirka 200 synagoger nedbrændt og 91 jøder slået ihjel. Goebbels iscenesatte det som det tyske folks spontane hævnakt efter en jøde havde dræbt en tysk diplomat i Paris. I følgende tekst erindrer Günther Dahl, hvordan han som dreng oplevede krystalnatten i Berlin. Teksten er fra det tyske ugeblad Stern 10. november 1988.

Jeg var 15 år dengang og gik i 4. klasse på Friedrich-Wilhelm gymnasiet. Min far var dameskrædder. Hans systue og vores lejlighed lå i Nürnberger Strasse – et par minutter fra Kurfürstendamm.

Den 9. november 1938 var en onsdag. Natten til torsdag hørte vi udstillingsvinduer splintres i nabolaget. Min mor var bange, sneg sig uden at tænde lys ind i dagligstuen og skubbede gardinet til side. »Gode Gud, de stakkels Wollfson ovre på den anden side har da aldrig gjort nogen fortræd«, hvi-skede hun.

Familien Wollfson havde en papirforretning. Gennem nogen tid havde kunderne ikke længere turdet gå ind i forretningen, fordi der var malet en davidstjerne på ruden og fordi der på en plakat stod »Tyske borgere, handl ikke hos jøder!« De sidste par dage havde der ved siden af davidstjernen også stået »Krepér, jøder!«

Min mor så, hvordan vinduerne i Wollfsons butik blev smadret. Mænd iført skafftestøvler ragede til sig af de udstillede varer og løb bort.

Min far var helt hvid i ansigtet. Blandt hans kunder befandt sig ikke kun rigsindenrigsminister Fricks hustru, skuespilleren Johannes Riemanns hustru og skuespillerinden Maria Koppenhöfer men også jødiske forretnings- og bankfolks hustruer.

»Hvorfor har du egentlig stadig jødiske kunder«, havde jeg kort forinden spurgt min far. »De kom til mig på et tidspunkt, hvor Det tredje Rige ikke engang eksisterede«, sagde han uden at se på mig, »og de har altid været tilfreds med mit arbejde.«

Om eftermiddagen den 10. november lod jeg lektier være lektier og trak i min Hitlerjugend-uniform.

Jeg gik op ad Tauentzienstrasse henimod Gedächtniskirken. Ruderne i mange jødiske butikker var knuste, butiksdørene var sparket op.

På hjørnet af Kurfürstendamm og Fasanenstrasse stod omkring 200 personer – unge, men også mange på mine forældres alder – der opildnede nogle SA-folk, som man kunne se på 1. sal. De havde revet vinduerne af hængslerne og kastet dem ned på brostenene. Det var mænd midt i tyverne, de hujede og slyngede urtepotter, puder, billeder, senge og service ud på gaden. Hver

gang det klirrede og bragede var menneskene nedenfor ude af sig selv og råbte »Kom nu, videre, nu er det møblernes tur!« Jeg råbte sammen med dem.

Jeg stod mellem de brølende mænd og kvinder på Kurfürstendamm. »Krepér, jøder« var der en der råbte, så var der to, fire, og så råbte alle. Vi hoppede højt og jublede da en tung bordlampe splintredes mod fortovet.

Oppe i lejligheden brølede en af SA-folkene ud af vinduet: »Hvad skal jøden med et klaver?« Da blev vi som berusede og råbte: »Ned med det! Ned med det ! Ud med jøderne!«

Og så skete det virkelig for øjnene af os allesammen. Adskillige brune ærmer skubbede et sort koncertflygel hen i nærheden af balkonen. De slog låget af, med en økse hakkede de benene af, og så – ledsaget af piften og vrælen fra menneskene nede på gaden – vippede de den kæmpestore kasse med udhængende strenge ud over gelænderet. Den bragede mod Kurfürstendamm.

Jeg gik hjem, for jeg manglede jo stadig at lave lektier. Geografi, tysk og latin. Indtil næste gadehjørne på Meinekestrasse havde jeg stadig denne følelse af triumf og fællesskab i mig: Jeg var med, da der blev gjort op med jøderne.

Da jeg fra Tauentzienstrasse bøjede ind i vores egen gade, så jeg fru Wollfson stå foran deres smadrede forretning med kost og skovl. Hun bar et blomstret kittelforklæde og var endnu mere krumbøjet end ellers. Jeg sneg mig forbi hende. Lidt forinden, under påvirkning af stemningen på Kurfürstendamm, ville jeg have råbt »Heil Hitler!«

Det er 50 år siden. Hvad svarer jeg

så nu, når nogen spørger mig: Hvordan lever du med den erindring, hvordan har du det? Jeg har intet svar. Jeg var 15 år dengang.

TEKST 32

At følge føreren

Albert Bastian (født 1927) husker i det følgende interview fra begyndelsen af 1990'erne tilbage på krystalnatten i 1938.

Jeg var 10 år, 10 måneder og 19 dage gammel, da jeg måtte træffe min første politiske beslutning. Det var morgenen efter Krystalnatten, natten til den 10. november 1938, hvor alle synagoger i Tyskland gik op i flammer, hvor runderne i utallige jødiske forretninger blev smadret af nationalsocialisterne, og hvor tusinder af jøder blev arresteret og bragt til koncentrationslejre.

Det var stadig mørkt udenfor, da jeg vågnede og hørte en fremmed mands stemme fra køkkenet. En fremmed i vores hjem midt om natten?

Det var Levi, den jødiske kreaturhandler, som min far altid solgte kalve til, jøden som året igennem forsynede os med svinespæk og altid sagde til min mor: »Frue, hvis De ikke har penge nu, så betal hvad De kan, det haster ikke. Deres drenge har brug for noget at tygge på.« En jøde, en jøde – tænkte jeg, og var ikke spor glad for, at han sad i vores køkken.

I foråret 1938 blev der oprettet to arbejdsformidlingslejre ikke langt fra vores landsby. Jeg var blevet ven med to af tropslederne, som om søndagen altid tog mig med på patrulje langs grænsen.

Deres udtalelser om Føreren, Versailles-traktaten, formålet og meningen med arbejdsformidlingen og den tyske ungdom, som skulle genoprette Tysklands ære, gjorde stort indtryk på mig.

Jeg havde allerede været medlem af Jungvolk i 10 måneder. I vores lille landsby ved den franske grænse var vores lærer leder af Jungfolk-gruppen. Han havde allerede talt med os om jøderne: »Tysklands fald i 1. verdenskrig. Man må bekæmpe dem, overalt hvor det er muligt – disse kapitalister, disse blodsugere, som kun tænker på deres egen fordel, som ikke arbejder men kun beskæftiger sig med handel.« Vi drenge var blevet pålagt at overbevise vore forældre om ikke at gøre forretninger med jøder – og nu sad denne jøde i vores køkken. Levi ønskede at flygte til Frankrig, hvortil han allerede i foråret 1938 havde sendt familien i sikkerhed.

Jeg var fortvivlet, for skønt min far trodsede læreren og nægtede at købe mig en brun skjorte, så respekterede jeg ham. Han var stor og stærk. Min lærer sagde: »Føreren forventer, at I drenge skal være hurtige som greyhounds, seje som læder og hårde som Krupp-stål.« Og her var så min far – en jødeven. Jeg kunne bare ikke forstå det.

Da det blev mørkt, bragte min far Levi over grænsen. Da han kom tilbage, spurgte min mor: »Er du sikker på, ingen så dig?« – »Vær ganske rolig,« sagde min far, og i det øjeblik så jeg, hvordan et smil oplyste min mors ansigt – og for første gang i mit liv ønskede jeg, at jeg ikke var mine forældres søn.